

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Zoe Petre (coordonator)
Bogdan Teodorescu
Corina Andrei

MANUAL
PENTRU
CLASA
A IV-A

ISTORIE

CORINT
EDUCAȚIONAL

SEMESTRUL AL II-LEA

CUVÂNT-ÎNAINTE

Informațiile din acest manual sunt grupate în mai multe rubrici: **Reține**, **Dicționar**, **Cronologie** etc. Pentru a te ajuta să plasezi în timp evenimentele studiate, în deschiderea fiecărui capitol există și o axă a timpului.

Textul fiecărei lecții este îmbogățit de filmele, imaginile și jocurile interactive din manualul digital, pentru o mai bună înțelegere.

Studiind istoria, la sfârșitul anului, vei reuși:

- să localizezi în timp și în spațiu evenimentele istorice studiate;
- să explorezi sursele potrivite pentru înțelegerea faptelor și evenimentelor din trecut și din prezent;
- să utilizezi termeni istorici în diferite situații de comunicare;
- să îți formezi o imagine pozitivă despre tine și despre ceilalți, despre comunitatea locală și națională din care faci parte.

Dacă, la sfârșit, toate cele aflate din acest manual îți vor deveni apropiate, o să poți spune, fără a greși, că ai înțeles, că îți place și că, în viața ta, istoria este importantă.

Autorii

EPOCI, EVENIMENTE ȘI PERSONALITĂȚI

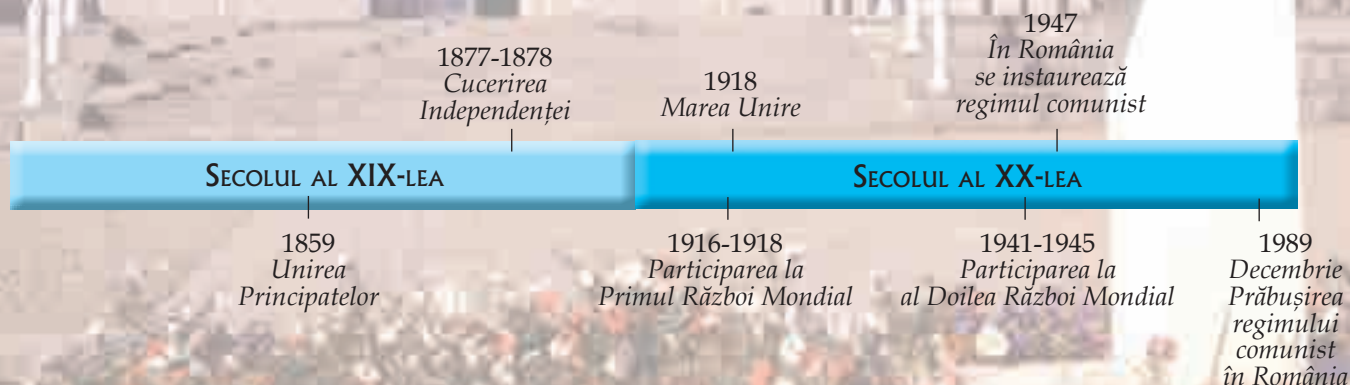
Dacă în lecțiile primului capitol ai învățat despre relația dintre trecut și prezent, în cele care urmează vei afla despre epoci, evenimente și personalități.

Vei studia fapte și personalități din secolele al XIX-lea și al XX-lea. Vei analiza diverse izvoare istorice, dar și opere literare care descriu întâmplări importante pentru istoria țării noastre.

Vei afla, totodată, mai multe despre cele două războaie mondiale, dar și despre istoria ultimei jumătăți de veac. Vei înțelege că România de astăzi face parte dintr-o comunitate internațională, căci este membră a Uniunii Europene și a aderat la Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO).

În acest capitol îți vei forma următoarele competențe specifice:

- să localizezi în spațiu evenimente istorice;
- să utilizezi corect termeni istorici accesibili în situații de comunicare orală și scrisă;
- să îți exprimi ideile referitoare la importanța unor evenimente semnificative din istoria personală, locală, națională sau europeană;
- să identifici surse istorice utilizând o varietate de instrumente, inclusiv tehnologiile de informare și comunicare;
- să identifici, pe baza surselor, cauzele, consecințele și elementele care s-au schimbat sau nu într-o anumită perioadă de timp;
- să determini semnificația unor evenimente din trecut și din prezent;
- să manifesti o atitudine deschisă în cazul unor situații care presupun comunicarea.

ALEXANDRU IOAN CUZA ȘI UNIREA

Alexandru Ioan Cuza s-a remarcat printr-o participanție la Revoluția din 1848, din al cărui program a reușit să ducă la îndeplinire unirea Moldovei cu Țara Românească.

În 1859, calitățile sale deosebite - inteligența, vorba limpede, curajul și modul dezinteresat în care își făcuse până atunci datoria - l-au recomandat drept candidat la tron. Ales mai întâi la Iași, la 5 ianuarie, apoi la București, la 24 ianuarie, el a devenit primul domn al Principatelor Unite.

Cuza a domnit șapte ani, timp în care România a intrat într-un proces amplu de modernizare. În timpul domniei sale, o parte dintre dorințele românilor au fost atinse. A proclamat unirea deplină a Moldovei cu Țara Românească și a reușit să obțină recunoașterea acesteia de către Marile Puteri.

A realizat reforme esențiale, destinate celor mai numeroși locuitori, țărani, pe care, în 1864, i-a împrăștiat cu pământ și cărorora le-a dăruit lumina cărții. Îndeplinirea acestor reforme nu s-a putut realiza decât într-un regim autoritar care i-a nemulțumit pe marii proprietari de pământ, ducând la îndepărtarea lui Cuza de pe tron în 1866.

Cuza a fost nevoit să plece în exil, lăsând locul unui prinț străin. Până la venirea acestuia, țara a fost condusă de o Locotenență Domnească, alcătuită din trei persoane care reprezentau Țara Românească, Moldova și armata țării.

Stema Principatelor Unite

Exersează

- Răspunde la următoarele întrebări:
  - Cine a fost Alexandru Ioan Cuza?
  - Care au fost cele mai importante reforme ale lui Cuza?
- Ordonează cronologic, folosind axa timpului, evenimentele prezentate în lecție.
- Descrie portretul lui Alexandru Ioan Cuza prezentat în această pagină.

CONSTITUIREA ROMÂNIEI

Ecoul Unitii

- Localizează, pe hartă, cele două țări reunite sub conducerea lui Alexandru Ioan Cuza.
- Caută, în localitatea de reședință, mărturii despre domnitorul Al. I. Cuza: locuri pe unde a trecut și a poposit, străzi și școli care îi poartă numele etc. De exemplu: Muzeul de la Ruginoasa; casa din centrul Brașovului unde s-a oprit la plecarea în exil sau monumentul de la Iași. Redactează împreună cu trei colegi o compunere cu titlul *Pe urmele lui Cuza*, pornind de la informațiile selectate de toți membrii grupului din sursele consultate sau obținute în vizitele la obiectivele stabilite.

Palatul lui Alexandru Ioan Cuza de la Ruginoasa

CRONOLOGIE

1820 – se naște Alexandru Ioan Cuza.

5 ianuarie 1859 – Cuza este ales domn al Moldovei la Iași.

24 ianuarie 1859 – Cuza este ales domn al Țării Românești la București.

1862 – Cuza devine domn al Principatelor Unite.

1864 – Sunt adoptate reforma agrară și legea învățământului.

1866 – abdicarea lui Cuza.

1873 – Cuza se stinge din viață departe de țara sa.

PORTOFOLIU

Caută pe internet sau în bibliotecă cinci imagini cu unul dintre muzeele dedicate lui Alexandru Ioan Cuza și organizează-le sub forma unui afiș.

DICTIONAR

Abdicare = renunțare la tron.

Exil = ședere forțată în afara patriei a unui cetățean, datorată unei pedepse primite în țara de origine.

Înalta Poartă = termen care desemna reședința sultanilor sau, în sens larg, Imperiul Otoman.

Proclamație = document oficial prin care se face cunoscută publicului o decizie importantă a unei autorități sau a unui grup de politicieni.

Reformă = modificarea, transformarea (politică, economică etc.) unui domeniu menită să ducă la o schimbare în bine.

Mihail Kogălniceanu,
prim-ministrul lui Cuza
în perioada marilor reforme

➤ Citește cu creionul în mână următoarele documente ale domnitorului Alexandru Ioan Cuza:

„Români! Unirea este îndeplinită! (...) Acest fapt măreț, dorit de generațiunile trecute (...) s-a recunoscut de Înalta Poartă și s-a înscris în datinile națiunilor. (...) Alesul vostru vă dă azi o singură Românie. (...) Să trăiască România!”

(Proclamația lui Alexandru Ioan Cuza în legătură cu recunoașterea definitivă a Unirii, 11 decembrie 1861)

„Stăpâni liberi pe brațele și pe ogoarele voastre, nu uitați, mai dinainte de toate, că sunteți plugari; (...) nu părăsiți această frumoasă meserie, care face bogăția țării, și dovediți că în România (...) munca liberă produce îndoit decât munca silită...”

Faceți-vă case bune și îndestulătoare, înconjurați-le cu garduri și cu pomi roditori. *Statorniciți mai ales și pretutindenea școli, unde copiii voștri să dobândească toate cunoștințele trebuitoare pentru a fi buni plugari și cetățeni, și, mai presus de toate, fiți și în viitor ceea ce ați fost până acum. Fiți bărbați de pace și de bună rânduială...*

Și în toată întâmplarea, iubiți România, care de astăzi este dreaptă pentru toți fiii săi.”

(Proclamația lui Alexandru Ioan Cuza privind înfăptuirea reformei agrare și importanța ei pentru țărănime, 14 august 1864)

- Precizează evenimentul istoric la care se referă primul document.
- Enumeră două-trei recomandări pe care le face Cuza țăranilor în al doilea document.
- Folosind și alte surse de informare, scrie un scurt eseu despre Mihail Kogălniceanu și despre contribuția lui la Unirea Principatelor și la modernizarea noului stat.
- Explică înțelesul fragmentului subliniat din al doilea citat. Folosește cunoștințele dobândite la educație civică, precum și următoarele întrebări ajutătoare: ce înseamnă să fii un bun cetățean? De ce crezi că domnitorul considera că școlile îi ajută pe oameni să devină buni cetățeni?

Reține!

- **Alexandru Ioan Cuza** a fost primul domn al **Principatelor Unite**.
- El a inițiat mai multe reforme care urmăreau să îi facă pe țărani proprietari de pământ și știutori de carte.

Exersează

- Caută și citește două povestiri literare despre Cuza și prezintă-le colegilor (spre exemplu, *Moș Ion Roată și Vodă Cuza* de Ion Creangă). Realizează apoi caracterizarea domnitorului așa cum reiese din acestea.
- Folosind informații din alte surse literare, discutați în grupuri de trei elevi despre importanța Unirii Principatelor realizate de Alexandru Ioan Cuza.
- *Dicționar de termeni istorici*: împreună cu toți colegii, ajutați de învățător sau învățătoare, alcătuiți un dicționar de termeni istorici fie în computerul clasei, fie pe o tabletă. La sfârșitul anului școlar, dicționarul vă va ajuta să vă pregătiți pentru recapitularea finală. La acest fișier trebuie să aibă acces orice elev care caută înțelesul unui termen istoric. Forma finală a dicționarului poate fi transmisă prin e-mail sau poate fi imprimată pe hârtie și distribuită tuturor colegilor.

Proclamarea Unirii

ȘTIAI CĂ?

- În timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza au fost înființate primele universități din România, la Iași (1860) și București (1864).
- Soția lui Alexandru Ioan Cuza, Elena Cuza, a sprijinit instituțiile de cultură și educație din țară.

Steag tricolor din timpul domniei lui Al. I. Cuza

JOC DE ROL

Imaginează-ți că l-ai întâlni pe domnitorul Cuza. Interpretează, în fața clasei, rolul unui cetățean român care îi mulțumește lui Cuza pentru reformele sale.

CUPRINS

<i>Deșteaptă-te, române!</i>	3
Cuvânt-înainte	4
EPOCI, EVENIMENTE ȘI PERSONALITĂȚI	5
Alexandru Ioan Cuza și Unirea	6
Domnia lui Carol I - o epocă de progres în istoria României	10
Eroi ai Primului Război Mondial	14
Regele Ferdinand și Marea Unire	18
România în timpul celui de-al Doilea Război Mondial	22
Comunismul și Revoluția din 1989	26
Să ne amintim!	30
Proiect interdisciplinar	31
Să ne autoevaluăm!	32
CULTURĂ ȘI PATRIMONIU	33
Locuri istorice din comunitatea locală	34
Așezări și construcții dacice, grecești și romane	38
Martore ale evenimentelor istorice naționale - castele și cetăți din România	42
Ctitorii ale domnitorilor din Țările Române	46
Monumente și locuri din România incluse în patrimoniul UNESCO	54
Să ne amintim!	60
Să ne autoevaluăm!	61
Să evaluăm ce am învățat în clasa a IV-a!	62
Să autoevaluăm ce am învățat în clasa a IV-a!	63